

**Приватний вищий навчальний заклад
«Медико-Природничий Університет»**

м. Миколаїв

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна	Міжособистісне спілкування
Освітньо-професійна програма	Психологія
Освітньо-професійний ступінь	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	С4 «Психологія»
Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика та інформація»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Очна
Рік навчання/семестр	I рік, семестр 2
Кількість кредитів ECTS/ Обсяг	Кредитів 5 усього годин 150 лекцій 22 семінарські 42 самостійна робота 86
Викладач ІІІ	Безушко С.В.
Е-mail, контактний телефон викладача	
Посилання на сайт	
Консультації	За графіком впродовж навчального року
Анотація до курсу	У сучасних умовах розвитку суспільства майстерність спілкування, знання психологічних особливостей та застосування психологічних методів доволі необхідні фахівцям, робота яких передбачає постійні контакти типу “людина-людина”. Значення дисципліни “Міжособистісне спілкування” полягає у тому, що засвоєні знання, практичні вміння й навички допомагають забезпечити професіоналізм основної трудової діяльності на рівні сучасних вимог.
Мета та завдання курсу	Мета дисципліни — вивчення закономірностей формування та властивостей психічних процесів, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери, психології особистості, психології спілкування, конфліктології взаємовідносин і взаємостосунків, елементів психологічного забезпечення професійної діяльності. Поознайомити з основними соціальними і психологічними теоріями і технологіями спілкування як системою інтеграційної діяльності, основними механізмами і закономірностями комунікації, показати методи і засоби ефективної взаємодії людей. Завдання курсу: Оволодіння та подальше вільне оперування професійною термінологією, використовуваною в даній сфері практичної діяльності. Розкрити взаємозв'язки міжособистісного спілкування з іншими формами комунікативних процесів. Вивчити та охарактеризувати міжособистісну комунікативну взаємодію у зв'язку з цілями та мотивами співрозмовників, ставленням один до одного, сценаріями спілкування.

		Охарактеризувати особливості розуміння співрозмовниками один одного. Сформувати у студентів навички аналізу комунікативних актів. Розкрити особливості використання психологічних знань про комунікативні процеси у формуванні комунікативної компетентності, навичок рефлексії та емпатії, ефективної комунікації
Програмні результати навчання		
Загальні компетентності (ЗК): ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 9. Здатність працювати в команді. ЗК 10. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Фахові компетентності спеціальності (ФК): ФК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. ФК 06. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. ФК 07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації. ФК 08. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). ФК 11. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. ФК 13. Здатність розробляти та реалізовувати типові програми, спрямовані на профілактику відхилень у соціальному та особистісному статусі, психічному та професійному розвитку людини. Програмні результати навчання (ПРН): ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх роз'яснення. ПРН 10. Формувати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до особливостей співрозмовника в умовах міжособистісної взаємодії. ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб відповідно до віку.		
Зміст курсу		
№ з/п	ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Тема 1. Психологія як наука. Предмет, методи та завдання.	2
2	Тема 2. Пізнавальні процеси. Мозок и психіка. Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять.	2
3	Тема 3. Основи психології особистості. Емоції та почуття. Воля.	2
4	Тема 4. Темперамент. Характер. Здібності.	2
5	Тема 5. Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування.	2
6	Тема 6. Прикладні аспекти психології спілкування.	4
7	Тема 7. Види психологічного впливу в спілкуванні.	2
8	Тема 8. Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння.	2
9	Тема 9. Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій	4
	Усього:	22
№ з/п	ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Тема 2. Пізнавальні процеси. Мозок и психіка. Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять.	2

2	Тема 3. Основи психології особистості. Емоції та почуття. Воля.	4
3	Тема 4. Темперамент. Характер. Здібності.	4
4	Тема 5. Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування.	4
5	Тема 6. Прикладні аспекти психології спілкування.	4
6	Тема 7. Види психологічного впливу в спілкуванні.	6
7	Тема 8. Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння.	6
8	Тема 9. Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій	6
9	Тема 2. Пізнавальні процеси. Мозок и психіка. Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять.	6
Усього:		42
№ з/п	ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	Кількість годин
1	Тема 1. Психологія як наука. Предмет, методи та завдання.	8
2	Тема 2. Пізнавальні процеси. Мозок и психіка. Відчуття та сприймання. Мислення і пам'ять.	10
3	Тема 3. Основи психології особистості. Емоції та почуття. Воля.	10
4	Тема 4. Темперамент. Характер. Здібності.	8
5	Тема 5. Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування.	10
6	Тема 6. Прикладні аспекти психології спілкування.	10
7	Тема 7. Види психологічного впливу в спілкуванні.	10
8	Тема 8. Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння.	10
9	Тема 9. Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій	10
Усього:		86

Пререквізити	Дисципліни «Соціологія», «Історія психології»
Кореквізити	Курс навчальної дисципліни пов'язаний з історією психології, соціальною психологією, психологічним консультування та корекцією.
Постреквізити	Післядипломне навчання та також закладає фундамент для подальшого засвоєння здобувачами знань та вмінь з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки за освітнім рівнем магістр
Методи навчання	Для оцінки й вибору методів навчання слід використовувати низку наявних класифікацій, здійснених на основі різних засад: за джерелом знань (виокремлюють словесні, наочні й практичні методи, тому що інших джерел, крім слова, образу й досвіду, не існує); за відповідним етапом навчання, на кожному з яких розв'язують специфічні завдання (орієнтація на методи підготовки тих, кого навчають, до вивчення матеріалу, що передбачає пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізацію базових знань, необхідних умінь і навичок; та методи вивчення нового матеріалу; та методи конкретизації й поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного; та методи контролю й оцінки результатів навчання);

	за способом керівництва навчальною діяльністю безпосередні або опосередковані (виокремлюють методи пояснення педагога й різноманітні методи організації самостійної роботи студентів); за логікою навчального процесу (опора на індуктивні й дедуктивні, аналітичні й синтетичні методи); за дидактичними цілями виокремлюють методи організації діяльності тих, кого навчають, методи стимулювання діяльності, наприклад, конкурси, змагання, ігри, заохочення й інші методи перевірки й оцінки.
Засоби діагностики	Форма поточного контролю – усне опитування, тестування на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань. Періодична форма контролю – виконання контрольних робіт, розробка проектів, планів, колоквиуми, творчі роботи. У процесі навчання студентів використовуються наступні методи контролю: методи усного контролю, методи письмового контролю, методи практичного контролю, дидактичні тести, спостереження, методи програмованого контролю. Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань студентами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється: • систематичний поточний контроль знань під час практичних занять у формі вибіркового усного опитування та практичних завдань, підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, презентації самостійних завдань. • модульний контроль у формі стандартизованого опитування за теоретичними питаннями, написання студентами поточних письмових тестових завдань, практичних завдань за означеними модулями.
Засоби контролю	поточний контроль, підсумковий контроль (залік)
Перелік питань до підсумкового контролю вивчення курсу	
1. Спілкування як потреба існування людини. 2. Спілкування як об'єкт міждисциплінарних досліджень. 3. Взаємозв'язок понять «спілкування» та «діяльність». 4. Предметно-практична діяльність як основа й передумова людського спілкування. 5. Основні потреби, мотиви й цілі спілкування. 6. Спілкування як форма взаємодії. 7. Функції спілкування. 8. Методи дослідження спілкування. 9. Психодіагностика міжособистісних стосунків. 1 10. Дослідження комунікативних здібностей та навичок особистості. 11. Визначення й розуміння спілкування в різних теоріях особистості. 12. Ідеї дослідників біхевіоризму. 13. Ідеї когнітивізму, які розвили теорії міжособистісного спілкування. 14. Роль спілкування в психодинамічних теоріях. 15. Транзактний аналіз у спілкуванні. 16. Спілкування з позиції екзистенціонального підходу в психології. 17. Спілкування с позиції гештальт психології. 18. Становлення психологічної теорії спілкування у вітчизняній психології. 19. Формальні характеристики опису виду спілкування: орієнтованість спілкування, психологічна динаміка, ступінь опосередкованості спілкування. 20. Критерії порівняння діалогічного та монологічного спілкування. 21. Діалогічна	

установка в спілкуванні як установка на прийняття особистості партнера.

22.Монологічність спілкування як спосіб придушення індивідуальності. 23.Змістовні показники примітивного, маніпулятивного, рольового й духовного (особистісно-розвиваючого) спілкування.

24.Критерії творчого спілкування.

25.Засоби спілкування: вербальні та невербальні.

26.Поняття мови та мовлення. Розмовна мова, літературна мова.

27.Штучні мови. Усна мова. Письмова мова.

28.Внутрішнє мовлення. Діалогічне та монологічне мовлення.

29.Функції мовлення.

30.Особливості невербальної комунікації.

31.Функції невербальних повідомлень.

32.Основні канали невербальної комунікації.

33.Спілкування – сприймання людьми одне одного.

34.Соціальна перцепція. Феномен каузальної атрибуції.

35.«Ефекти» сприйняття. Ефекти ореолу, новизни і первинності, стереотипізації, проєкції, хибної розшифровки.

36.Візуальна психодіагностика.

37.Механізми соціальної перцепції.

38.Види слухання. Слухання як активний процес.

39.Причини викривлень інформації. Цілісне сприймання повідомлень. 40.Поняття взаємодії (інтерація), соціальна взаємодія.

41.Взаємодія як контакт між людьми. Взаємодія як організація діяльності. 42.Механізм соціальної взаємодії.

43.Типи взаємодій. Кооперація. Співробітництво.

44.Міжособистісний вплив. Стратегії впливу.

45.Психологічний вплив. Особистісний вплив.

46.Функціонально-рольовий вплив.

47.Індивідуально-специфічний вплив.

48.Комунікативний вплив.

49.Види психологічного впливу: переконання, зараження, навіювання, наслідування, мода, чутки.

50.Маніпулятивне спілкування. Основні маніпуляції та засоби захисту від них.

51.Психологічно оптимальне спілкування.

52.Смуга відчуження. Психологія утрудненого спілкування.

53.Труднощі спілкування (порушення спілкування, залежність труднощів від віку особистості).

54.Комунікативні бар'єри: смисловий, логічний, фонетичний, семантичний, стилістичний.

55.Класифікація причин утрудненого спілкування. Об'єктивні й суб'єктивні причини.

56.Первинні й вторинні причини.

57.Усвідомлювані й неусвідомлювані причини.

58.Ситуативні й стійкі причини утрудненого спілкування.

59.Міжкультурні й культурно-специфічні причини утрудненого спілкування.

60.Вікові й гендерні причини утрудненого спілкування.

61.Сутність та природа міжособистісного конфлікту.

62.Психологічні засади виникнення конфліктів. Стадії розвитку конфлікту. 63.Сторони конфлікту. Об'єкт конфлікту.

64.Структура конфлікту. Основні види конфлікту.

65.Деструктивний та конструктивний конфлікт.

66.Міжособистісні конфлікти. Конфлікт очікувань.

67.Особливості поведінки в конфліктній ситуації. Конфліктна особистість. Акцентуації

характеру.

Політика курсу

Навчальна дисципліна «Міжособистісне спілкування» є обов'язковою дисципліною для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія.

При вивченні навчальної дисципліни «Міжособистісне спілкування» здобувач виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми силабусу, що включають відвідування практичних занять, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до занять, підготовку презентацій.

Запізнені завдання (письмові роботи). Здобувачам вищої освіти, які вчасно не мають можливості скласти домашні завдання викладач надає можливість для їх повторного виконання й складання у визначеним ним термін.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять. Відвідувати усі види навчальних занять; вчасно інформувати деканат про неможливість відвідувати навчальні заняття, складати (перескладати) екзамени, заліки тощо через поважні причини; подати підтверджувальні документи, що засвідчують поважну причину, яка унеможливила відвідування навчальних занять, складання (перескладання) екзаменів, заліків тощо; ліквідовувати академічну заборгованість у встановлені терміни.

Література. Уся література, яку здобувачі вищої освіти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика оцінювання курсу

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань студентами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється:

- **систематичний поточний контроль знань** здійснюється під час семінарських і практичних занять у формі вибіркового усного опитування та тестових завдань, підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, презентації самостійних завдань.

- **оцінювання рівня виконання самостійної роботи** проводиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді, реферату.

Форма підсумкового контролю – іспит на основі суми балів набраних за кожний кредит та складання власне іспиту.

Особливості проведення семестрового підсумкового контролю відображаються в робочій програмі та описі дисципліни і доводяться до відома студентів групи на першому занятті з дисципліни.

Система оцінювання

Поточний контроль успішності студентів здійснюється в усній та письмовій формах під час проведення практичних занять. Оцінка поточного контролю знань студентів виставляється за:

1. Систематичність та активність на практичних заняттях, при цьому оцінюється рівень знань продемонстрованих у відповідях і виступах на заняттях, активність при обговоренні дискусійних питань.

2. Виконання домашніх письмових завдань, передбачених самостійною роботою студента.

3. Виконання тематичних контрольних робіт (при цьому оцінка виставляється за практичні навички та теоретичні знання яких набули студенти після опанування певної теми, за результатами тестування, доповідей на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, виробничих ситуацій, виконання індивідуальних занять, у тому числі підготовки рефератів).

Облік успішності здійснюється у відповідному журналі групи у традиційній 5-бальній шкалі.

На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів середню із всіх поточних оцінок.

Поточний контроль (УПК/ППК : max. сума 75 балів):

1. Усний поточний контроль (УПК: max. 5 балів): Усна відповідь (розкриття теоретичних питань) на практичному занятті оцінюється від 1 до 5 балів.

2. Письмовий поточний контроль (ППК: max. 10 балів), а саме: 38

2.1. Тест (max 2 бали).

Письмове тестове завдання з окремої теми оцінюється наступним чином: 8-10 правильних відповідей - 2 балів; 1-7 правильних відповідей – 1 бал;

2.2. Письмове завдання за темою практичного заняття, або психологічний диктант (психологічний глосарій до теми) оцінюється max. 3 бали.

2.3. За самостійну роботу (max. 5 балів за виконання самостійних завдань до теми практичного заняття, а саме опрацювання першоджерел та ведення конспекту першоджерел).

У випадку коли студент не готовий до виконання завдання, йому нараховується 0 балів.

3. Підсумковий поточний контроль знань студентів (ППКЗ)

Контрольна робота оцінюється max. у 5 балів за схемою: 5. Менше 60% прав. відповідей «2» (незадовільно) 60-75% прав. відповідей «3» (задовільно) 75-90% прав. відповідей «4» (добре) 90-100% прав. відповідей «5» (відмінно)

5. Підсумковий модульний контроль успішності студентів

Після вивчення студентами тем ЗМ (змістовного модулю) навчального курсу, проводиться модульний контроль. Для його проведення використовуються варіанти контрольних модульних робіт. Зміст завдань охоплює всі питання тем винесених на самостійне вивчення. Складовими частинами варіанту контрольного модульного завдання є: тести, теоретичні питання та ситуаційна вправа.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі письмового тестування за програмою даної навчальної дисципліни, яке складається з 60 питань. Шкала оцінювання виглядає наступним чином: 60 правильних відповідей – 100 балів; 57-59 правильних відповідей – 90 балів; 51-56 правильних відповідей – 82 бала; 45-50 правильних відповідей – 74 бали; 39-44 правильних відповідей – 64 бали; 30-38 правильних відповідей – 60 балів; 11-29 правильних відповідей – 59 балів; 0-10 правильних відповідей – 34 бала.

У разі якщо студент не виконує тестового модульного контрольного завдання, залік складається в усній формі відповідно до затвердженого переліку залікових питань і загальноприйнятих критеріїв оцінювання.

Протягом вивчення курсу «Міжособистісне спілкування» студенти денної форми навчання повинні виконати дві комплексні модульні роботи (ККР № 1 за темами 1-5 та ККР № 2 за темами 6-9).

У разі відсутності студента під час проведення модульного контролю з поважних причин, підтверджених відповідними документами, студент виконує перевірочну роботу у погоджений з викладачем час. У всіх 40 інших випадках відсутність студента під час модульного контролю автоматично зараховується йому як незадовільна оцінка (0 балів) за відповідний модуль.

Оцінювання знань студентів проводиться за національною шкалою та шкалою ECTS таким чином:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Основна

1. Курова А.В. Психологія спілкування [Електронний ресурс]: електрон. навч. посібник до курсу «Психологія спілкування.- Одеса, 2023. – 86 с. – 1,9 МБ.

2. Л.Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. Психологія спілкування : навчальний посібник.- Х. : НФаУ, 2018. — 140 с
 3. https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/psiholog_2019.pdf
 4. Л.В.Засекіна, Т.В.Пастрик. Основи психології та міжособове спілкування. Вид.: «Медицина».2018. 216с.
 5. М.М.Заброцький, Ю.Г.Шапошнікова. Педагогічна психологія. Лекція Вид. Гельветика. 2019. 144с.
 6. М.О.Волошенко, О.В.Азаркін. Психологія професійного спілкування. Вид.: Гельветика. 2021. 280с.
 7. О.В. Кубрак. Етика ділового та повсякденного спілкування. Вид.: Університетська книга. 2023. 222с.
 8. Пантилюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко. І.В. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ. ЦУЛ. 2019. 224с.
 9. Т.Б. Гриценко, С.П. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф.Мельничук, Н.В. Чуприк, А.П.Анохіна. Етика ділового спілкування. Київ. ЦУЛ. 2019. 344с.
- Допоміжна**
1. Гоарі Кінг, Білл Гілберт. Як розмовляти будь з ким, будь-коли і будь-де. Вид.: Моноліт. 2019.
 2. Джек Шефер, Марвін Карлінс. Як здобути прихильність людей і навчитися впливати на них: рекомендації колишнього агента ФБР.
 3. Марк, Роудз. Як розмовляти з ким завгодно. Впевнене спілкування в будь-якій ситуації. Київ. ЦУЛ. 2021. 160с.
 4. Кетрін Стотхарт. Як знайти спільну мову. Впевненість і харизма при спілкуванні з особистостями різного типу. Вид.: Країна мрій. 2021. 304с.